

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9528/2023
20.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Никола Радојевић, адвокат из ..., против туженог Друштва за новинско-издавачку делатност „Dan Graf“ доо из Београда, чији је пуномоћник Владимир Ђерић адвокат из ..., ради утврђења повреде ауторског права и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 49/22 од 01.12.2022. године, у седници одржаној 20.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 49/22 од 01.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 193/20 од 15.12.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужени повредио ауторско право тужиље тако што је, дана ...2018. године, у дневним новинама „Данас“, број издања ..., неовлашћено јавно саопштио ауторско дело тужиље – фотографију „ББ“, без назначења имена или псеудонима тужиље, као аутора, у непотпуно и измењеној форми и то: на 1/8 насловне стране у горњем десном углу и на 1/8 стране број 3. у горњем левом углу текста под насловом „ББ: Нећу се предати“. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и тужени обавезан да јој на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права неовлашћеним јавним саопштавањем наведене фотографије на описани начин исплати износ од по 18.800,00 динара за свако неовлашћено саопштавање, односно укупно 37.600,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и тужени обавезан да јој на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора неовлашћеним јавним саопштавањем наведене фотографије без назначења имена или псеудонима тужиље као аутора исплати износ од по 30.000,00 динара за свако од наведених саопштавања, односно укупно 60.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражила да јој тужени на име два објављивања наведене фотографије без назначења имена или псеудонима тужиље као аутора, поред износа досуђених ставом трећим изреке

првостепене пресуде исплати износ од још по 20.000,00 динара за свако објављивање, односно укупно 40.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом петим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и тужени обавезан да јој на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права неовлашћеним јавним саопштавањем наведене фотографије у непотпуној и измењеној форми исплати износ од по 30.000,00 динара за свако од наведених саопштавања, односно укупно 60.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом шестим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да јој тужени на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права неовлашћеним јавним саопштавањем наведене фотографије у измењеној и непотпуној форми исплати, поред износа досуђених ставом петим изреке првостепене пресуде, износ од још по 20.000,00 динара за свако објављивање, односно укупно још 40.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом седмим изреке, обавезан је тужени да тужили на име трошкова парничног поступка исплати износ од 78.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж4 49/22 од 01.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке, тако што је тужени обавезан да тужили на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права јавним саопштавањем ауторског дела тужиле, два пута фотографије „ББ“, без назначења имена или псеудонима тужиле као аутора, исплати износ од по 15.000,00 динара, укупно 30.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, док је у преосталом делу до досуђених 60.000,00 динара, за износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу петом изреке, тако што је тужени обавезан да тужили на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права јавним саопштавањем ауторског дела тужиле—фотографије „ББ“, два пута у непотпуној и измењеној форми, исплати износ од по 15.000,00 динара, укупно 30.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, док је у преосталом делу до досуђених 60.000,00 динара, односно за износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у седмом ставу изреке првостепене пресуде, тако што је тужени обавезан да тужили на име трошкова парничног поступка исплати износ од 64.100,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом петим изреке, одбачена је као недозвољена жалба туженог изјављена против четвртог и шестог става изреке првостепене пресуде. Ставом седмим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужени, због погрешне примене материјалног права, из чије садржине произлази да исту побија у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке, позивајући се на одредбе чланова 403. и 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23, у даљем тексту: ЗПП).

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је завршила Академију уметности, одсек фотографија и професионални је фотограф више од 15 година. Аутор је фотографије "ББ", која је настала 17.09.2013. године, у оквиру извештавања са суђења испред зграде Специјалног суда. На оригиналној фотографији се налазе ББ и ВВ, а у позадини се налази простор у оквиру кога је фотографија снимљена. Тужени је фотографију саопштио у дневним новинама "Данас", број издања .., без сагласности тужиле, означања њеног имена или псеудонима као аутора и у непотпуној и измењеној форми. Тужени је у наведеном штампаном издању новина два пута објавио предметну фотографију тужиле и то на насловној страни у оквиру текста под насловом "ББ: Нећу се предати", где је иста исечена и издвојен је само лик ББ без приказивања позадине и друге особе са фотографије уз сечење левог рамена, а на трећој страни објављен је само издвојени лик ББ без сечења левог рамена и уз задржавање дела позадине оригиналне фотографије.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужени неовлашћеним јавним саопштавањем предметне фотографије без назначења имена или псеудонима тужиле као аутора, у непотпуној и измењеној форми, повредио ауторска права тужиле, те одлучили с позивом на одредбе члана 15, 16. и 17. Закона о ауторским и сродним правима. С тим у вези, првостепени суд је тужиле досудио накнаду имовинске и неимовинске штете, у складу са члановима 19. и 205. Закона о ауторским и сродним правима и чланом 200. Закона о облигационим односима, водећи рачуна о Прегледу минималних цена фотографије УЛУПУДС-а приликом одмеравања висине имовинске штете. Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог, потврдио првостепену пресуду у делу одлуке којом је утврђена повреда ауторског права тужиле и досуђена накнада имовинске штете, док је у делу одлуке о накнади неимовинске штете снизио висину досуђене штете и преко досуђених, а до тражених износа, одбио тужбени захтев тужиле.

По налажењу овог суда, нижестепени судови су правилно закључили да је тужени повредио ауторска права тужиле, дајући за своју одлуку у овом делу детаљне и јасне разлоге које прихвата и овај суд.

У складу са одредбом члана 15. Закона о ауторском и сродним правима, аутор има искључиво право да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно. Како је тужени у штампаном издању дневних новина "Данас" објавио ауторско дело тужиле – фотографију "ББ" (у непотпуној и измењеној форми) без назначења имена тужиле као аутора, иако је овакав облик јавног саопштавања дела технички то омогућавао, то су правилно нижестепени судови закључили да је тужени оваквим поступањем повредио ауторско право тужиле. Такође, повреда ауторског права тужиле учињена је и

тако што је тужени у штампаном издању дневних новина "Данас" предметну фотографију тужиље саопштио у непотпуној и измењеној форми и тиме повредио право на заштиту интегритета дела, које спада у круг моралних права аутора, чија заштита је прописана чланом 17. Закона о ауторском и сродним правима, будући да аутор има искључиво право да штити интегритет свог дела и то нарочито да се супроставља изменама свог дела од стране неовлашћених лица, да се супроставља јавном саопштавању свог дела у измењеној или непотпуној форми, водећи рачуна о конкретном техничком облику саопштавања дела и доброј пословној пракси и даје дозволу за прераду свог дела.

Због наведеног, без утицаја су ревизијски наводи у погледу разлога објављивања предметне фотографије од стране туженог, јер тужиљи припада ауторско-правна заштита потпуно независно од тога када је фотографија настала, а када је објављена од стране туженог и из којих разлога, јер њено јавно саопштавање од стране туженог, без означавања имена или псеудонима тужиоца, као аутора, у непотпуној и измењеној форми, представља повреду ауторског права.

Такође, имајући у виду наведено, односно да је тужени повредио ауторска права тужиље, нижестепени судови су правилно закључили да је тужени одговоран за накнаду причињене материјалне и нематеријалне штете у складу са општим одредбама Закона о облигационим односима и чланом 19. и 205. Закона о ауторским и сродним правима.

Наиме, с обзиром да је чланом 19. став 1. и 2. Закона о ауторском и сродним правима, прописано да аутор има право на економско искоришћавање свог дела, као и дела које је настало прерадом његовог дела, а да за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица аутору припада накнада, ако законом или уговором није другачије одређено, а код утврђеног да је тужени без овлашћења тужиље и без плаћања ауторске накнаде тужиљи, у дневним новинама "Данас", два пута објавио ауторско дело тужиље, правилно су нижестепени судови закључили да је тужени у обавези да тужиљи накнади претрпљену материјалну штету, као последицу повреде имовинске компоненте ауторског права тужиље. Висину имовинске штете нижестепени судови су правилно утврдили користећи ценовник УЛУПУДС-а, односно Прегледа минималних цена фотографије УЛУПУДС-а, водећи рачуна о броју бодова који тужиљи припадају у случају објављивања фотографије у новинама са тиражом преко 20 000 примерака на формату од 1/8 стране по једној објави и вредности бода, односно званичног средњег курса динара на дан пресуђења. Неосновани су жалбени наводи да првостепени суд висину материјалне штете није могао одмерити применом наведеног ценовника, јер тужиља није члан наведеног удружења. Ово због тога што исти представља званични преглед накнада издат од стране струковног удружења и приказује минималне суме.

Одлучујући о висини нематеријалне штете, правилно је другостепени суд применио материјално право и то одредбу члана 200. Закона о облигационим односима, када је тужиљи за тражене видове нематеријалне штете досудио износе од по 30.000,00 динара, правилно ценећи све околности конкретног случаја, пре свега чињенице да је тужиља завршила Академију уметности, одсек фотографија и професионално се бави фотографијом више од 15 година, при том водећи рачуна о томе колико пута је тужени фотографију која је предмет овог спора објавио у непотпуној форми и без означавања тужиље као аутора, те значају

повређеног добара и циљу коме служи накнада, као и да се истом не погодује тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом моралне сатисфакције.

Врховни суд је приликом доношења одлуке имао у виду и остале наводе ревизије, али је оценио да су неосновани, јер суштински представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а ове наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

Из напред изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**